

Здравият разум не би допуснал, че някой някога ще се наеме да оправдае туй пътуване, но всяка година, в средата на януари, всичко край мен сякаш се срутва, духът ми остава без опорни точки и неизбежно посягам към пригответената – забележете – предварително пригответената чанта. В годината, за която става въпрос обаче, аз тръгнах поведен само от гнева си, с ясното намерение да вляза в саморазправа с близък човек. Както си четях край парното лаконичните вестникарски набори за зимни бедствия, гневът се надигна в мен, аз изревах и тръгнах по заледения булевард към автобуса за летището. Предстояха ми четиристотин километра със самолет, четирийсет километра с такси и три километра пеша. В Бургас, разбира се, видях зор, докато наема кола, но след това ми потръгна – разплатих се с шофьора в Аркутино, влязох в ресторанта, обядвах. Бях сам, обслужиха ме двама облечени в тъмни костюми сервитьори. Не ми оставаше нищо повече, само да измина тези три километра през дюните.

Нямаше помен от сняг, но духаше умерен североизточен. В ляво се мръщеше гладно море. Безмълвни гларуси се олюляваха по плажовете. Нерядко се отбивах от пътя си, нещо все привличаше вниманието ми: огромен сандък, пънове, талпи, дори едно легло, да, тапицирано дървено легло – неща изхвърлени от бурите, приели причудливи, в повечето случаи загадъчни силуети; някои от тях толкоз невероятни, че държаха на почетно разстояние от себе си и птиците. Пътечката сред дюните беше корава, по нея се стъпяше по-леко, отколкото през лятото, а и студът правеше крачката ми бодра. Не усетих кога съм загърбил плажа на Аркутино и кога съм влязъл в младата дъбова горичка. Прясно разровена шума от диви прасета, безмълвие, близък и мил на душата мирис на диви жълъди, останал сякаш от терциера. След туй се занизаха познати равнодушни заливчета с безцветни скали, безинтересно море и обездвижени птици. Отново излязох на открито. Преградите на нудисткия плаж – това смешно смокиново листо на морала – бяха пометени от ветровете.

Пет минути след това застанах пред празен, неаргументиран пейзаж, той не ми даваше представа нито за центъра, нито за края на света, преди всичко не можеше да се разбере реката ли се влива в морето или морето в реката, нито проумявах студено ли е или топло. Слава богу, долетя ято юрдечки, извряка и падна като по принуда в сладководието. Това ме събуди, живнах и разперих мечтите си – нещо ставаше тук, ограждаше ме различно от софийското всекидневие.

Обърнах се и видях колибата, този път ярко изнесена напред, поради липсата на листа край нея, на храсти и на каквато и да е зеленина. Полетяла във времето като своеобразна птица с тръстиките си покриви-криле и прозорчетата си-очи, тя се превръщаше в силова линия на пейзажа, на негов каприз или ярко органично допълнение. Ужас, над нея не димеше.

Бръкнах припряно в джоба на панталона си, бях напилал топлите ключове, затоплени от моя скут и всичко поместено в него. Катинарът липсваше, това означаваше, че Маноли е някъде наблизко или че ще се върне скоро. Оставаше ми да употребя само ключа за бравата.

Много бързо свикнах с тъмнината, едно след друго се отърсвах от мрака леглата, масата, столчетата, резервните весла, дебелия дрехи, ботушите, печката и останалите предмети – цяла армия от тенджери и чинии, те лежаха или висяха по кухненските рафтове и тананикаха позната мелодийка за познат уют. Отворих печката, пипнах пепелта – студена; Маноли е излязъл поне вчера и ако се съди по катинара, би трябвало да се завърне до един ден, но де да го знаеш; късметлия човек е Маноли, изплъзваше се от гнева ми, така ще си остане ненаказан, защото, като се захвана сега да

паля и зърна езиците на огнището, като нищо ще премине яростта ми, а заради нея бях потеглил от София, заради нея бях преминал четиристотин четирийсет и три километра.

Езиците на огъня, сплитането, гърчовете – това е най-странната пантомима и може би най-внушителният драматизъм в хижата; можеш да си полегнеш и с часове да наблюдаваш тихата спазмояда от светлини и сенки. Но преди да полегна, погледнах леглото си. Дори го помирисах. Чаршафите все още ухаеха на нина ричи, шанел или някоя друга от техните посестрими. Ясно, Маноли е имал посетителка. Най-вероятно вчера са потеглили с лодката, върнал е гостенката си на същото място, от което я е взел. Прибрах и скатах бельото. Отворих гардероба, намерих моето бельо, застлах леглото си, то изскочи значително нагоре в полумрака с хладната си белота и пресните си още ръбове. Потърсих кафето; кафе нямаше, открих четири пакета грузински чай, но в тази шетба, докато поставях водата на печката, забелязах, че колибата е пометена, изтупана, подредена. За ужас на стопанина си – той знаете ли как ги обича тези дамски гамбити – не му допадат те, дори го изтръгват от тлъстото мъжко равновесие. Ще изръкопляскам – заявявал е – на тази жена, която преспи в колибата и остави зад себе си панаир.

Познати шумове зад вратата, отворих, влезе Линда, отри се в ръката ми, но козината ѝ се оказа ледена и я прогоних към мечката. Линда ме дразни; онеправдана в сексуално отношение поради отдалечеността от цивилизацията – заради нея през дюните и гората се промъкваше чат-пат някой котарак от Аркутинския ресторант – тя бе греховно натежала от кръвта и угасеното вдъхновение на стотици пойни птичета.

Ами сега? Докато чакам завирането? Изтегнах се върху леглото, свих ръце под главата си, съсредоточих се да събудя отново своя гняв. Обмислях поведението си, подреждах първите думи; отначало – с мълчание, докато проговори той, ще предизвикам психологическо струпване, нажежаване, неизбежните въпроси и – срив, първи трябва да извръжа той.

Вратата се отвори. Маноли се изкашля. Приблужи се към печката, вдигна чайника, откряна го, водата му се видя малко, доля до чертата на капака. Студеният вятър бе в него, вътре, в порите на лицето и ръцете му, под кожуха, под наушниците на шапката му, в очите, в мозъка, студ примесен със сол; Маноли бе обрал пръските на цялото пътуване с лодката през залива до устието на Ропотамо; уф!, как лошо мирише кожух набъкан с море. Домакинът закачи палтото си отвън; досети се нещо, отново излезе, върна се натоварен. Какво можеше да има в торбите – хляб, месо, салам, бутилки.

Капакът на чайника дрънна, станах, напълних чашата си, след което се върнах в моя си кът. Той се разшета. Гривата му жълтееше демонично, ботушите му съхнеха, влагата им се стичаше надолу, изобщо целият Маноли съхнеше отгоре-надолу, набъбваше; изпълваше колибата с красота и сила, насищаше до пръсване схващането за необузданост, за извоювана свобода и човешки идеал. Лесно можеше да се разбере, че е къпан, къде е станало туй, в Бургас ли или другаде – сам ще ми отговори, без да го питам, но сега е така ядосан; Маноли е непоносим, когато е бил с жена, чувствава се ограбен, манипулиран, въпреки сатанинско ироничните си излияния: те се впиват, разбираш ли, искат да те изядат, пуснеш ли ги в колибата, след туй трябва да ги пъдиш и нито една, моля ти се, не се досеща, че би могла да остане само ако си отиде бързо.

При подобни завръщания Маноли се чувствава малко нещо и престъпник, дори убиец; по всяка вероятност тази е причината да мълчи овнешки и да рита де що види пред краката си.

Съдините в шкафа задрънчаха, защо да поглеждам, търсеше джезвето. И сигурно ругаеше наум гостенката си, задето е подреждала, та нищо не е на мястото си.

След това порови из торбите. Скоро замириса на кафе. Силите се очертаха: в единия ъгъл – аз и чашата чай, в другия – той и чашата с кафе. В напрежението Линда пресметна, че ако иска да остане на топло, може да си кротува само до печката, да не се ориентира към което и да е от леглата. Маноли включи транзистора, клокна бюлетинът за нивото на Дунав. Станах и захлопнах приемника. Стараехме се да не сърбаме, вслушвах се, вятърът подсвиркваше в тръстиката на покрива, стори ми се непоносимо приятен този златен полумрак, затворен в нашата топла микровселена, зареяна в безкрайната, студена и оглозгана истинска вселена.

– Миналата година ти знаеш ли какво ми каза? – започнах аз. Маноли отвърна с почукване на чашата по зъбите. Някога, по времето на необикновените си лудости, когато беше шампион на скокове във вода, като всеки бабант, той дъвчеше чаши. Преди да започне, Маноли удряше по същия начин чашата в зъбите си. – Ти ми каза, че си ял лебед!

Като изцвилих фразата, заради която бях изминал всичките четиристотин четирийсет и три километра, станах и излязох. Трябваше да угася възникването на ненужния засега патос, задъханите думи – на втори план, тихо, кротко, хладнокръвно, да го вбеся; закрепчи ли някой, да не бъда аз. Кой проклет художник е измислил зимния дизайн на дърветата и хълмовете край Ропотамо, кому е нужно стриването на формите, стопяването на цветовете и натрупването на тази ненужна реалност? Не е и реалност, реалността е по-красива. Маноли май е втасал. Време е да се върна.

Седеше на леглото, приведен към печката, лицето му вече беше “във форма”, ръката с чашата стърчеше напред. Хванах моята чаша, заех, кажи-речи, същата поза. Какво става? Защо мълчи?

Линда ме съзерцаваше с надежда, взната на симпатиите ѝ започна да се накланя към мен, само аз си отварях устата, само това за нея означава признак на живот; изглежда, необяснимото мълчание на двама ни я удивляваше – как така две говорещи същества мълчат, съберат ли се две говорещи същества, те говорят.

– Сам ми го каза; тогава никой не те питаше ял ли си, или не си ял!

Маноли остави чашата и се зае с ботушите. На него, изглежда, му доставяше удоволствие хем да си пийва, хем да се събува. Издигна всеки ботуш поотделно, огледа го отвсякъде, предполагам, че е търсил местата, през които ботушите могат евентуално да таят. Опипа чорапите си, навярно ги е намерил за сухи и предположението за теч се е оказало само внушение.

– Простаците донесоха тук лебеда и го сготвиха! – Търпението ми се разклащаше, клетките на тялото ми се разнищваха, толкоз можах, толкоз изтраях. – И яде! Призна си го! Миналата година! – Усещах физическо удоволствие от думите си. – Яде ли? Яде! Наплюска се!

Маноли погледна празната чаша, имаше вид на човек, забравил по какви причини чашата е попаднала отново в ръцете му. Като се нагледа по този начин на фаянса, може би съзнанието за неговото аз и присъствието му в топлата летяща хижичка се възвърна. Изправи се, излезе. Върна се и се съблече. Една подир друга свали дрехите си. Както го бях научил, Маноли облече пижамата си – грижливо надиплена от мацето, – нави часовника си и влезе в прохладните простори на чаршафите.

– Без да ти мигне окото, нали? – Побеснявах, жертвата ми се изплъзваше. Бях изминал километри, бях похарчил пари. – Наплюска се с лебедово месо заедно с простаците!...

Дочух равно дишане, по навик се ослушах внимателно да доловя хъркане, а хъркане липсваше, имаше предположение за него, другояче как да спи такъв гепард като Маноли, доказал привързаността си към съня.